

Latwiefchu Awises.

60. gada-gabhjums.

Nr. 43.

Treschdeenā, 28. Oktoberi (9. Novemberi).

1881.

Nedaktora adrese: Pastor J. Weide, zu Neuhäusen pr. Schrudden, Kurland. — Ekspedizija Beshhorn tga grammatik-bohdē Jelgawā.

Rahditajs: No eekschemehm. No ahrfemehm. Wisjamahts sinas. Seemas-
fwehtku stahstis h Nihgas. Sarunaschanahs 2c. Schee trohgi un schihs judma-
las 2c. Tautas-bseefma. Atbilbes. Studinaschanas.

No eekschemehm.

Pehterburga. Ari ahrleetu ministerijā, taupischanas deht, til-
fchoht daschadi amati isnihzinati. Tā par peem. esohht nodohmahts
atzelt Kreewu suhtneezibas Dresdenē, Weimarē, Karlsruhē, Minchenē
un Frankfurtē, un wehlať ari Lisabonē. Turpreti griboht pawairoht
konsulatu personalu Widus-Asijas walstis. Zaur scheem pahrgrohfi-
jumeem, kā rehkina, tilfchoht aistaupiti il gadus lihds 100 tuhst.
rubtu. — **Pehterburgā** nahlofchā mehnesi gaidama atkal leela po-
litiska prozese, kurā tas is fenakahm prozesehm pasihstamais Trigona
spehlehs dishalo lohmu. Schai prozesei, kā „Rev. Ztgai“ is Peh-
terburgas raksta, buhschoht wispahriga eewehriba, ne tikai ween Kre-
wijā, bet tahfi pahr winaas rohbeschahm. — **Kapara un sudraba**
naudu turpmať griboht kalt drusku zitadaka formā. — **Kreewu**
Pehterburgas awisei sino, kā Keisara Majestetes Pascha kanzelejas
2. nodakas wirspahrwaldneeks, ihstenaish geheimrahts firsťs Urufows,
un eekschleetu ministera palihgs Gotowzewš — grehti faslimuschi. —
Dselszetu komisija, kas sem grahsa Baranowa preekschschedeschanas
apspreesch dselszetu leetas, nolehmuš waldbai list preekschā, kā us
wiseem dselszekeem pa teem 4 mehnescheem, kad strahdneeki mehds lee-
lahm partijahm braukaht us darbu, lai eetaifitu IV. klases wagonus,
kurōs buhtu jamakā ne wairak kā til $\frac{3}{4}$ kap. no werstes. — **Char-**
kowas-Nikolajewas dselszetesch ir pahrgahjis frohna ihpachumā.
Krohnis usnehmees akzioneereem ismakahť 65 procentes par winu
akzijahm. — **Kara-ministerijai,** kā „Now. Wrem.“ sino, lihds
schim isdewees daschadās sawās waldēs budschetu pamašnaht pa
60 milj. rubtu. — **Finanzu-ministerijā,** kā „Poradoks“ wehsti,
šipri publejotees, pehz eespehjas pamašnaht eerehdau flaitu. Tā par
peemeheru no 1. Janwara 1882. g. wisu fewifschku usdewumu eerehdau
algas griboht pamašnaht us 10 tuhst. rubtu. — **Generalmajors**
Baranows, Archangelskas gubernators, esohht šipri faslimis. —
Wahzijas suhtnis, generalis v. Schweinigs, atkal atraugis Peh-
terburgā. — **Senakais teesu-ministeris** D. N. Samiatins, sem
kura 1864. g. eesahlahs teesu-reforma, 19. Oktoberi, kā „Nig.
Ztgai“ sino, nejauschī nomiris. Pilnigi wewels judamees, winsch
tai paschā deenā wehl peedalijees pee walstis-padohmes pilnahs šapulzes
un pehz tam pehzpusdeenā pee augst-škohlas mahzektu gohda-meelasta,
kur runu turejis un tad us reisi faslimis. Trihs štundas wehlať winsch
isdhshis. — **Dschreenu komisija** nolehmušī, kā Schihdeem ja-aisleeds
tureht brandwihna andeles-pagrabus.

Kursemes gubernas kara-klaušibas komisija isfludina Kursemes
gubernas awises, kā kara-deenestā peenemtee rekruschī schogad war tikt
atlaisti mahjās, bet kā wineem bes atrauschanahs 18. Novemberi
1881. g. japeeteizahs apakšchā peeminetās šapulzes-weetas pee weeti-
gajeem kara-aprinka preekschneekem, kuri tohs peeschkirs pee peenahzigā
pukka, un prohti: Dohbeles un Bauskas aprinka jaunajem saldateem
japeeteizahs Jelgawā; Tukuma un Talsu — Tukumā; Kuldigas un
Wentspils — Kuldigā; Aisputes un Grohbinas — Aisputē; Jaun-
jelgawas un Ilustes — Jehlabstātē.

Jelgawas Latwiefchu teatera komisija, kā „B. W.“ raksta,
esohht nolehmušī us gaidameem augstā Kunga un Keisara frohneschana-
fwehtkeem šagatawoht Konradina Kreugera operas „Rakts-mahja Gra-
nadā“ israhdischanu. Warona lohmu dschedaschoht D. Breschinskī
lgs, un ari zitas lohmas esohht teizamās rohkās. Pee operas
usweschanas peedalischotees ari beedribas dschedaschanaš-kohtis, sem

Pempeta tga wadischanas, un ziti teizami spehki. — 5. Novemberi,
pulkstēn 6ōs wakarā, beedribas atteeri israhdihs Jelgawas pilsehtas-
teateri „Trihs pahri kurpju“, fadsihwes bildes ar dschedaschanu; lat-
wifki no P. Plaweneeka. Pehz tam buhs beedribas nama pagaidu-
sablē — „balle“. — **Par dselszetu pawairofchanu** Baltijas guber-
nās tagad ari Pehterburgā šahkuschī wairak ruhpetees. Tahda pawai-
roschana israhdotees par lohti waijadšigu, pehz tam, kad ari Pruhšija
gar muhsu rohbeschahm sawus dselszetes pawairofjušī, lai waretu muhsu
prezes nowiltt us šawahm ohstu-pilsehtahm. Muhsu waldbiba wis-
pirms griboht list buhweht dselszetes zaur Widsemi, us Nihgas un
Behrnawas ohstahm. Bes tam esohht nodohmahts Nihgas-Tukuma
dselszetu jo drihsī pagarinahť lihds Wentspili, un Nihgas-Moscheitu
dselszetu pagarinahť lihds Pruhšijas rohbeschahm, un ari ar Jelgawas-
Bauskas dselszeta buhwi nekaweht. Buhwetaju ne buht netrühkšoht,
laut gan waldbiba nekahdas apdrohschibas ne-usnemahs.

Dohbelē, kā Kursemes gubernas-walde sino, bes tagad jau pa-
stahwofcheem tirgeem wehl noturehs trescho gada-tirgu 29. Oktoberi
deenā.

No Meschotnes. Ka muhsu nelaika leelskungs, wirszemoni-
jas-meisteris firsťs Paul Lieven, muhsu pagastam bijis lohti labs lgs,
kas ne ween klaušibas- un rentes laikōs pagastam wisadi palihdsēja, un
ari mahjas sem it labeem nolihgumeem par dsimtu pahrdewis, bet
ari pagastam usturejis škohlu un beidsohť ustaisa štaltu škohlas-namu,
un zaur to fewim uszehlis peeminu us wiseem laikeem, — par to jau
šawā laikā sinohts. Waram atkal ar preeku wehstihť, kā nel. leel-
kunga laulatā draudiene, kas lihds wezakā dehla pee-augschanaš paleef
Meschotnes waldineeze, ne ween to no nel. leelkunga buhwē nepabeigto
štalto škohlas-namu drihs buhs usbuhwejušī, bet ari wehl zitadi mums
parahda sawu mihlestibu. Us 26. Septemberi, pusdeenā, bij augsti zee-
nitā leelmahte ee-aižinajušī wisus scheijenes fainneekus, meschafargus,
frohgerus un dsedataju-kohtri, kohtpā kahdus 130 zilwekus, — pee fewim
pili us maltiti, pee tam pati lihds ar abjeem dehleem nehma dalibu,
un ar weeseem laipni šarunadamees par fainneezibu, fadsihwi u. t.
j. pr. štahdija preekschā wezako dehlu Anatolu, kā Meschotnes manti-
neeku, peeminedama, kā wina griboht un wehlotees, lai tas buhtu
tahds pat laipnis un labs, kā tehws bij. Pee maltites weens no
weeseem pateizigi peemineja nel. leelkunga nopelnus un mihlestibu pee
muhsu pagasta un wehleja winam šaldu dufu, us kam dsedataji no-
dsedaja perschinu: „Lai šaldi dufs!“ Daschi atkal isšauza kohdoligōs
wahrdōs wewelibas augsti zeem. leelmahtei un dehleem, pehz kam tad
dsedaja: „Lai dshwo šweits!“ Beidsohť weens no dalibneekem Kei-
saru Aleksandera I. un II. nopelnus pee Kreewijas un Latwijas lab-
klahschanahs weiklōs wahrdōs isflaweja un isšauza wewelibu muhsu ta-
gadejam Semes-tehwam Keisaram Aleksanderam III. Pehz maltites
leelmahte usaižinaja weesus, eet jaukajā dahrsā pastaigatees, kur tee,
pee uhdens škunstehm un dsesmu šlanahm preezadamees, leelmahtes
dehluš ar urā šauzeeneem krehsłā zehla. Pret wakarū weefi šchlihras,
pateikdamees augsti zeem. leelmahtei par tahdu teem parahditu retu
gohdu. — Daschas deenas wehlahu ir leelmahte sawus kalpus un
kalpones wisadi apdahwinajušī.

Lai šaldi dufs muhsu no wiseem augsti zeenihts un mihlohts
leelskungs, tehws un labdaritajs, un lai Deems atmakā wina mih-
lestibu — wina tikpat labdarigai šamilijai, kurai dshšimees buht pa-
teizigi wahrdōs un darbōs!

No Slehtas. Šasam awises, kā ašwiau nedel, festdeenai is-
eijoht, aplam šipra auka Anglijā un pee daschahm Wahzu juhtas krasť-
malahm plohsijusees un tiklab juhtas-brauzejeem, kā ari semes eedsh-

Wernerim preefch awisehm leelakā newatas brihdi allasch kahds azumirklis atlika. Winsch tadeht ari peedereja pee kahdas beedribas, furai laba grahmatu-krahtuwe un koplis awischu-galds peedereja. Tani rihta preefch Seemas-fwehtkeem tam bij trahpijees beedribas namam eet garam. Winsch eegahja namā — gribedams jaunakahs telegrafa sinas pahrluhloht. Awises fchirstoht — kahds ar leeleem bohftabeem drukahts wahrds fludinajums tam krita azis. Winsch wifu fludinajumu zauri lasija. Sludinajums bij schahds:

„Kas par Emma Schaberta kundsi, dsim. Eschert is P. . . , kura preefch kahdeem mehnescheem . . . eelā № 16. mahjoja, war kahdu sinu doht, tohp firsnigi luhgts, fawu adresi pasta-namā ar apshimejumu A. S. 1147 nodoht. Sirsniga pateiziba jeb ari pateizibas-alga tohp apfohlita.“

Werneris ihfi apdohmajees pawehleja fulainim rakstamahs leetas un papihri atnest un usrakstija:

„. . . eelā № 28 I. war A. S. 1147 par mekleteem sinu fanemt.“

Tad tas papihri mazinā eebahsa, usrakstija usdohtahs fihmes preefch pasta-nama par adresi un eemeta wehstuli tuwejā wehstulu-lahditē.

Bret wafaru bij Werneris fawā kambari; wesele kalni no papihreem un lahditehm, kurdōs daschadas leetas preefch eglites bij bijufchas eepakatas un eetihstas, guleja ap to us galdeem, krehfleem un pee semes. Deenesta-meita eenahza un fazija, ka kahds fwehch kungs ar to griboht runaht.

„Noscheloju, ne-esmu pa fwehtkeem runajams,“ tas lika at-bildeht.

„Sweschajam kungam Schaberta gaspaschas deht lohti nohtigi ar Zums esohht jarunā,“ deenestneezee fazija.

Tani leetā, sinams, newareja fwehchineeku atraidiht; winsch tapa tuhliit eelaisis.

Rahtskunga Werneris azis luhloja dedsiigi us plezigo fwehchineeku, kas patlaban eenahza. Winsch bij scho bahlo, bahrsdaino, nemeera pilno waigu jau reis kur redsejis.

„Zuhs wehlatees?“ Werneris nopeetni jautaja.

„Kahda wehstule mani schurp aizinaja,“ fwehchineeks atbildeja.

„Zuhfu wahrds?“

„Alfreds Schaberts, maschinmeisteris is Bostones, fenak Rihgā.“

„Alfreds Schaberts?“ Werneris ar aisgrahbtu firdi trihzofochā balfi jautaja. „Waj tas war buht? Waj tad juhra teescham fawu laupijumu atdewufi?“

„Tas patš!“ — eenahzejs atbildeja, un rohkas kà luhgdams pazehlis tas fazija: „Al, mans kungs, ja Zuhs tas esat, kas man par manu gaspaschu un dehlu ko war pasnoht. . .“ winsch nejaudaja wairak faziht.

Bret schihim azihim un scho fahpju un behdu pilno waigu Wernerim beidsamā schaubischanahs issuda. Winsch uslika fawu rohku us fwehchā kunga plezeem, laipnigi fazidams:

„Apmeerinajatees, — es pasihstu Zuhfu gaspaschu un maso Anfiti; bet luhdsu apfehshatees. . .“

Werneris ahtri no kahda krehfla wifu pee semes nostuhma. No-gurufchais, no firds-bailehm mohzihts Schaberts noschedahs us krehflu, un smagas afaru lahfes tam riteja pahr waigeem.

Uu Werneris tam stahstija, ka winsch „it netihfchi“ ar wina gaspaschu eepasnees, un ka ta scho wafaru esohht gribejusi pee wineem pawadiht. Bet pahrnahzejs nefa no ilgakas gaidischanas negribeja dsirdeht; Werneram it negribofcham bij wina luhgchana japaklausa. Winsch patš to lihds Emmās mahjai pawadija. Zelā tas Schabertam aplinkam par Emmās tagadejo dsihwi stahstija un to flubinaja — buht lohti apdohmigam.

„Apmeerinajatees tamdeht, mihtlais kungs,“ Schaberts preezigas zeribas pilns issauza, „preeks wehl neweenu naw nonahwejis.“

Winsch bij, kà redsejahm, pareisi spreedis. — Lihds jaunam gadam Schaberti pee faweem zeenigeem drangeem, Wernereem, palika; tad tee aiszelejo us Ameriku, kur tee laimigaku dsihwi dibinaja.

No jauna faweenotee weens ohtram par dauds iszeestahm behdahm stahstija un no firds pateizahs Deewam, jo bij atkal wifs — wifs labi.

Kad fwezites pee Seemas-fwehtku eglites spohscho gaismu issa-roja, tad ari is wiau kruhtihm nakts un tumšba issuda un jauna

laime un zeriba isplauka wiau firdis. Un kad no basnizas tohrneem swani pasauli no jauna ta Pestitaja fwehto peedfimschanu, fwehtku meeru un preeku pasludinaja, tad tee pee fawa behrnina gultas ap-kampufchees fazija:

„Gohds ir Deewam augstiba un meers wirs semes!“
g.

Sarunaschanahs stary fainneezi un winas kalpo-nehm.

Saimneeze: „Meitinas, pa-ehdufchas, nomasgajeet traufus, jo ohtru reisi nemasgatās blohdās ehdeens us galda; tas nebuhs newenam pa prahtam.“

Kalpone (ta wezakā): „Tagad nu ir justament ihstais laiks, fawas dohmas, ko pagahjufchā pawafarā pee lihgfchanas dohmaju — laist gaismā, kuras lihds fchim laikam rihtōs un wafarōs peemineju, — gaididama, waj leetas nepahrgrohshisees — pehz manahm lih-guma dohmahm.

Bet wehl nefa — un nefa!

Manas dohmas naw ne buht tahdas, kà dasch warbuht dohmahs, — nedibinatas; bet tahs ir us stipra pamata.

Mans asistents pee lihgfchanas fauja mani fawrup — kur fainneeks nedfird — un isskaidroja garakā runā ar schahdeem gaischeem wahrdeem muhsu lihgumu:

Tew, meitin, naw nekahdas behdas par maifi, lohni un dreh-behm, — to fainneeks dohs; tilai nahkofchu gad ap Zurgeem papleht keschu, lai fainneeks celeek tur — Tawu lohni. Es dohmaju pee sewim —: tas ir labi; — gatawa maife — bes kahda puhlira. Un ari nebuhtu patš wismulakais warejis — zitadi dohmaht!

Bet, tawu brihnumu! man par Zurgeem atmahfufchai bij ja-atrohd pawisam — ohtradi: paschai ar fawahm rohlahm un muti — ja-ehd; paschai rihtōs kahjas — ja-apauj un wafarōs — ja-no-auj, jo fainneeks mahf pateift: kad negribi kahjas aut, eij ar basahm kahjahm; un par nakti — jaguf un par deenu — jastrahdā.

Hi, ai! Kas ta par pohsta pasauli,
Kur grehti jastrahdā;
Tur welki neweens ne-eedohd
Ne maifes kumofin’!

Waj tas bij wehrtš, ka atstahju fawu pagastu, kur nemas naw flittaki, — kà zitur?!“

Zaunakā: „Nē, mahfin, tã tas ne-eet! Zitu gad tahdã weetã wairs ne-esim. Ne tē war naktis ar tauteschēem palustetees, — ne ari deenās — palaisfotees un fawu brihdi — nosnauftees; bet par nakti jaguf klufu un meerigi, par deenu jakerahs pee darba: wifas malas jatur spohdras un galda-traufi katru reisi — jamašgã!“

Saimneeze: „Tã jau ir! Sltakim nekur til flitti ne-eet, kã schai pasaulē.“

Schee frohgi un schihš fudmalas taps issohliti un wairakf ohlitajeem dohti us arenti:

Grikumuischas Griku-frohgs un Sedlen-frohgs pee Griku pagasta-waldischanas, Kuldigas aprinki, 16. Nowbr. 1881. g.; Talsu muischas Nagu-frohgs pee Talsu pagasta-waldischanas, Grohbinas aprinki, 18. Nowbr. 1881. g.; Strundas Sirnu-frohgs, Kapu-frohgs un uhdens-fudmalas pee Strundas pagasta-waldischanas 20. Nowemberi 1881. g.; Ehdses uhdens-fudmalas pee Kuldigas pilsteefas 23. Nowemberi 1881. g.; Alteneš-Windheimes Dhsol-frohgs pee Sezes pagasta-waldischanas, Jaunjelgawas aprinki, 25. Nowemberi 1881. g. Par wifahm schihim issohlamahm weetahm war dabuht fihkakas sinas Kurš. gubernas awises № 82.

Tautas-dseefma.

1.

Krauklits kala kalniņā,
Selta sible ohsolā: —
Zuhs, putnini, nestneet,
Kahdi weesi istabā!

Basnizas un fkolhas sinas.

Weens Kungs, weena Kristiba, weena tijiba.

Rahditajs: Sinas. Rahdi wahrdi 2c. Bahriun un nabaga behrnu fkolha Jaunaja muishä, pee Talseem. Sirds un debefs. Dahwana. Par sinu „Basnizas un fkolhas sinu“ zeen. lastajeeem. Mifiones lapa.

Sinas.

No Gramsdas draudjes. 35 gadus atpafak eetaifija Gramsdas kirspheles leelkungi ehrgelneeka masä, wezä mahjinä pirmo fkolhu draudse, par „kirspheles-fkolhu“ to nosaufdami un tani par fkolhotaju Jrlawas seminarijas audsekti — Ernst Ferdinand Schönbergi eelidami. Kad nu to laiku neweenas pagasta-fkolhas draudse nebij, tad fchi „kirspheles-fkolha“ bij draudsei, ihpafchi Latweefcheem, no seela labuma un fwehtibas. Zil sinotajs sin, tad tanis 30 gaddos, kamehr Schönbergis par kirspheles-fkolhotaju sabija, — esohf kahdi 600 behrni to fkolhu apmeklejufchi, un dasch labs un derigs zilweks no fchihf fkolhas zehlees un tani sawu fkolhas-mahzibu dabujis. Mineschu fche til tahs jo spohschakahs swaigsnites. Itin pirmais fkolhas-behrns ir bijis Disch-Gramsdas fainneeka dehls Ernesta Jäke, kas pehdejös gaddos 15 gadus pagasta-wezaka amatu ar famanu un gudribu ir kophis par saweenoteem 3 pagasteem. Tad wehl weenu pagasta-wezako no Miswikem — Jahni Puhje, kas wehl 5 saweenotös pagastös fcho baltu deenu sawu gruhto, bet swarigo amatu gohdam walda. Tad zitkahrtigo Mas-Gramsdas muishkungu un tagadejo 2 mahju rentineeku — Behter Dohbel Mas-Gramsdä. Tad 2 labi pashtamuf fkrhwerus: Jakob Jannait Trefnös un Buntas; pehdigi Mihzes pag-fkrhweri, nelaike Kristapu Sternbergi. Tad labi pashtamo un kreetno dahrsneeku Sihmani Klewers Durbä. Tad wehl 3 fkolhotajus, kas til Gramsdas fkolhas mahzelli: J. Schlubers — Leepaja, Schlehdes fkolhotajs K. Kadels, juhrmale, un tagadejais Gramsdas ehrgelneeks un basnizas-fkolhotajs Rahelis Woitkus. — Kad nu beidsamös gaddos wifur pagasta-fkolhas zel, tad kirspheles-fkolhas wezais nopelnis un swars fahka drufzin panihft. — Scho wafaru zeen. Gramsdas leelkungi, gribedami tai kirspheles-fkolhä ari eefwehtijameem behrneem no 10 pagasteem ruhmi eerahdiht, ehrgelneeka mahju noplehfa un uf-taifija tani weeta prahwu, kohfchu 2-tahfchigu namu. Pagasti pee buhwes leezineekus stelleja un materijalu peeweda. — Lihds fchim tapa kirspheles eefwehtijamee behrni mahzitaja ehrbergi us 2 nedelahn pa 2 lahgeem sawestti. Tagad jaunä namä us reis 4 nedelas behrni mahzibas-fkolhä ees. — 15. Septembert f. g. bij jaunahs fkolhas-mahjas, kur ari ehrgelneeks dsihwo, eefwehtifchanas deena. Bij us fcho fwehtku-brihdi atnahkufchi kirspheles kungi, draudses lohzehti un fkolhas-behrni. Gramsdas zeen. mahzitajs idarija eefwehtifchanas darbu. Tad dseedaja fkolhas-behrni us 4 balfim, no sawa fkolhotaja waditi, to jauku dseefmu: „Deems ir ta mihlib“. Tad tureja fenakais fkolhotajs E. F. Schönbergis runu un nolika 3-lahrtigüs „krohnifchus“ lä „gohda-wainagus“: pirmo Gramsdas kirspheles-fkolhas zehlejam, nel. Trefnu zeen. baronam un ta laika basnizas-preefchneekam — us wina kapu. Dhru krohniti Gramsdas kirspheles fchi laika lungeem un basnizas un fkolhas kohpejeem. Trefcho jaunai fkolhai paschai, un tad beidsot fageretu rihmi nolafija. No fchi dseijas-pufchka peefprauidfchu fche til 2 pantinas, kas tä fkan:

Lai Gramsdas draudsei allasch labi klahjäh,
Lai deewabihjafchanä staiga un to kohp!
Lai faldais Deewa meers miht katras mahjäs,
Ka glihtiba us preefchu tohp!
Jo pirmais fohlis gudribä ir — Deemu bihteos;
Tä fwehti raksti mahja — fklubina.
Kas grib pehz gudribas un laba dsihtheos,
Lai atwer aufis un tam — pallausa.

Lai pateizigi ir un firidi rahda
Teem, kas par basnij — fkolhu ruhpejäh;
Teem, kas fcho namu tahdu staltu stahda,
Lai wahrdds — darbös mihli pateizäh!
Jo Latweetis ir pateizigis un — faista

Teem krohnus, kas par wina ruhpejäh —
Un flaitus „padewibas-seedus“ zeta flaita,
Par gohda darbeem teiz un — preezajäh.

Tad wehl tureja fkolhotajs Rahelis Woitkus runu par fkolhu un fkolhas buhshamu.

Tä nu tagad stahw eelakam Gramsdas kohfchi no ahrenes un eefchhas apkohptai, ar augsteem, stalteem leepas-kohfeem apkohnetai basnijai — diwi stalti fkolhas-nami un weens pagasta-teefas namis. Basnizu un basnizas-fkolhas namu (ehrgelneeka mahju) apkohpj zeen. draudjes leelkungi, un Gramsdas pagasta-fkolhu, kas preefch 3 pagasteem zeta, prohti pagasta laudis paschi. Gohds lungeem un gohds laudihm par til jauki apkohptahm ehlahm. — Gramsdas basnizas draudse tais 10 pagastös atrohnahs 1 basnizas-fkolha un 4 pagasta-fkolhas. — Miswikös strahda pee gandrihs simts behrneem par fkolhotaju Jrlawas seminarijas audsektis, Kirschsteins wahrda. — Bormfahte, kur fainneeki jau fen sawas mahjas nopirkufchi un jau ari kahdus 30 gadus sawu fkolhu, eefahkumä masä muishelä no zeen. ta laika dsimtskunga barona von der Stopp eeriktetu, tur. — ir ihpafcha fkolhas-ehka zeta un tani strahda tagad jau gads-lahrtu Jrlawas seminarists, wahrda Zimmermanis, par fkolhotaju.

Kaletneeki, kas ir tas leelakais pagastis Gramsdas kirsphele un kas ir no wezeem laikeem ari leeli „grahmatneeki“, garigu un laizigu dseefmu dseedataji un mihlotaji un Deewa fwehta wahrda kohpeji un kas nule fcho ruden ari sawas mahjas par dsimtu nopirkufchi. — buhwä ar sawa zeeniga kunga, barona von Nolde, laipnigu palihgu un padohmu jau trefcho wafar fewim jaunü pagasta-fkolhu. Bet ari buhs stalta ehka; tihri pilij lihdsiga. Itahkofchu ruden til dohmä to ar Deewa palihgu pa-beigt un tad tanis plafchäs ruhmes fkolhas darbu eefahft.

Tä tad Gramsdas draudse, kam no wezeem laikeem laba flawa un gohda wahrds, ir nu, lä dsirdeji, zeenihis lastajis, gan garigi, gan laizigi un meefigi kohfchi apkohpta. Lai tad nu Deews fwehtidams fwehti kungus un laudis! Lai Deews schehligi palihds laudihm tahlak Deewa taifnus zelus staigahf, deewabihjafchanu un sawu paschu gohdu kohpt un sawu labi flanigu „gohda-wahrdu“ ir turpmaf gohdam ustureht.

Par tautas-fkolhahm Kursemä — tahds tautas-dseijneeks tä kohfchi un mihligi dseed:

„Lai „tautas-fkolhas“ set un kupli lato
Un fwehtibu us behrnu-behrneem dohd!
Lai Deews teem palihds, kas tais mahja, fkolho
Un behrnus audstina ar fwehtu gohd!
Lai engeki teem dseed, kas fkolhas gahda,
Kas apkohpj tahs un kupli weizina;
Kas rohku peelikt ne-apnihft un strahda.
Lai debefs Tehws tohs fwehti, preezina!

Lai fwehti Deews illatru fkolhu labu
Un palihds fkolhotajam strahdajohf!
Ka labus augtus peeredseht tee dabu,
Pehz fuhrahm puhlehm fweedrus apflaukohf.
Lai tehws, mahtes bagatigi fwehti
Un fkolhu apgahdneekus aridfan!
Lai fargä, fedf un pilda firidis, flehti;
Teem fkolhas — behrni „gohda-dseefmas“ swan!“

Preekules-Afites jaunä, preefch 3 gadeem taiftä fkolha dabuja ne fen fkolhas-ehrgeles, lo nelaike Herrmana fgs, Leepaja, buhwes un kas lihds fchim Durbes fkolhä bij bruhketas, bet tagad pahrtaitas no fkolh. E. Kurfchinsky. — Preekules-Afites fkolhas-behrni, no sawa fkolhotaja waditi, dseedajufchi 4-balfigu dseefmu, un wafarä bijis fkolhas-namä fwehtku-meelasts un dseedafchana. — Ehrgeles pagastis pats pirzis, un gohda-meelastu ari pagastis isrihkojis.

Ruzawas jaunä basnijä bij lihds fchim masas, wezas fanihkfchas ehrgeles. Scho wafar uszehla itin jaunahs ehrgeles ar 11 regi-

stereem. Maffa kōhpā 1150 rubuku f. — Ari Swentajas basniza, Muzawas basnizas-draudse, dabuja jaunās ehreles ar 6 balsim un maffa 640 rubl. f. Abas schihs jaunās ehreles ir Bruhchōs, Glbinās pilsehtā, no ehreļu taisitaja Terlegki buhwetas. Sinotajs.

No Smiltēnes. Smiltēnē ir iġahdahts un cetaisihis telegrafs. No 8. Sept. lihds 8. Oktob. zaur scho telegrafu esohht jau kahdas 200 telegramas gahjuschas. Par 30 kapeitahm Smiltēneschi war 10 wahrdus us wifahm Latweeschu malahm fuhthit un, par leelaku maffu, ja grib, war farumatees ar wifu pasauli. Zif tas nepaweizina darišchanas! — Tahlak, Smiltēneschi nodohmajuschy preeksch augstakas ffolhas buhweht leelu ffolhas-mahju, kas kahdus 20 tuhst. rubl. maffaschoht. Wini mas par to behda, ka kahds eewehrojams wihrs fa-weju starpā teizis, ka draudses-ffolhas mahza jau pahraf par waijadsibu, jo tahm waijagoht buht tif sagatawofchanas-weetahm preeksch jaun-eeswehtijameem deewgaldneekem. Bet Smiltēnes mahzitaja lgs un kahdi no muischneekem pilnigi peekriht Smiltēnescheem, nopeetni ween ruhpedamees, augstakas ffolhas dibinaschanas nodohmu pabalstidami. Schim brihscham Smiltēnes draudsei ir 10 pagasta- un 1 draudses-ffolha, kuras apmekletas no 1800 behrneem, t. i. gandrihs no wifceem starp 8. gadu un eeswehtifchanai. Wifu 11 pagastu ffolhotaju lohnes istaisa ap 1500 rubl. Draudses ffolhotajs dabuhn 750 rubl.; bes tam winam wehl fewischka eenahfchana, 500 rublu. Behrens leelakungs lihds ar Bandau leelmahiti ir draudses meitem-ffolhu usbuhwejuschy, kura pa dalai tohp ustructureta no kapitala rentehm, ko Behrens leelakungs preeksch tam dahwinajis. Smiltēnes 1869. g. nomiruschais ihpafschneeks Bandau lgs ir Smiltēnes pagastam nowehlejis 1000 rubl., ar to nofazifchanu, ka pusi no rentehm buhs isleetaht preeksch pagasta-ffolhas ustructurechanas, tapat 1000 rubl., no kureem pusi no rentehm ja-isleeta preeksch walsts waijadfibahm; ohtra puse no abu kapitalu rentehm turpreti 250 gadus no weetas, eesahchoht no 1. Maija 1870. g., jaleek klahht pee kapitala. Pehz beigteem 250 gadeem Smiltēnes walsts us tahdu wihs buhs dauds reis miljonu rublu bagata un warehs dariht ar to naudū pehz sawas gribas. Lai Smiltēneschi sawam labdarim ir netil ween pateizigi, bet ari usti-zigi wina wehleschanas isdaritaji, few un saweem pehznahzeem par labu. Kam dauds ustižehts, no ta taps dauds atprasihis! „B. W.“

No Miskraunkles draudses. Schi gada 18. Oktoberis safneedsa to rohbeschu, kur scheijenes mihtotam un zeenitam draudses-ffolhotajam, J. Bankina lungam, 25 gadi palika, kamehr tas ffolhotajamata stahjees un to ruhpiġi kōhpj. Kreetnam, darbigam un uszih-tigam amata-wihram, par kahdu ari Bankina lgs sawa draudse pasihstams un kam Deews palihdsejis drihsa laikā sawus amata-sweht-lus peedfihwoht, nebuhs wis tahda safneegta rohbeschas-deena weenaldsiga; tahds newarehs wis meerigi ohtru 25 gadu eesahkumā agraf dohtees, pirms nebuhs atflatijees us pagahjuschahm deenahm un nowehlejis sawahm firds-jubtahm leezinaht, kas darba-laulā panahkts un kas tani wehl japanahf. Ka ffolhotaja-amats ir grehts, un kreetnam ffolhotajam preeksch zilwezes dauds upuru janese, to neleegs neweens prahtigs zilweks; tamdeht tad ari J. Bankina lga nopelni tapat schai suā, ka ari wina lihds pat schim brihscham nepeekufuschā draudses wihru-kohra wadischana un wina pasihstamais laipnigs un taisnis prahts pret katru, tad wehl fewischki wina rakstneezibas darbi un puhlini — greeesch sawu wehribu tikpat us draudsi, ka us katru no wina pasihstameem, tam nowehleht peemine... deena augstu laimi un ilgu dshwofschanu.

Rahdi wahrdi

par ffolhotaja amatu, jeb par ffolhas-behru mahzifchanas un audsinafchanas wihs jeb metodi.

(Stat. Latv. Lw. № 16. Basnizas un ffolhas suās).

Zeenijami ffolhotaji un ffolhas draugi! Iġahjuschā pawafarā apstahjahm pasneegt „kahdus wahrdus“ par mahzifchanas metodi laul-ffolhas. Kad nu wafara beigufees, un rudens atnahzis, un lauladarbi ar Deewa palihgu pee beigahm nahfuschy un laiks tuwu klahht, kur ffolhas atkal atwehrs sawas durwis ffolhas-behrneem, warbuht kahdeem juhfu starpā patifs, kad sawus „wahrdus“ atkal usnemam. Lihds schim efam dewuschy padohmus par lasifchanas, rakstifchanas- un runafchanas mahzifchanu. Schee ir tee trihs lihdsseki, zaur kureem behrni teek fataisiti un garā zilati, peenemt wifadu derigu mahzibu, jeb — tā fakohht — karotes, ar kuzahm behrni wifadu garigu baribu spehj pretim nemt. Mehš nu tikim pee tahm mahzibahm, kas fatura to ihsteno ffolhas baribu. Wini starpā ir pirmā rindā religijas- jeb tizibas mahziba. Wahrdš: religija lihds

schim Latweeschu malodā nebij eewests; tai weeta tilka bruhkehts tas wahrdš: „tiziba“. Kad nu pateesi wifa religija pastahw eeksch tizibas, tad ari waram schinis sawos „padohmōs“ palikt pee wezā, wifceem Latweeschceem pasihstamā un augsti zeenijamā wahrda „tiziba“.

I. Par tizibas mahzifchanas metodi.

Zaur religiju jeb tizibu zilweks ihsti isfchirahs no neprahtigeem radijumeem. Zilweks pehz Deewa gihmja radihts, zaur Deewa dwafschu no semes pihtes par dshwu dwehfeli palizis, juht sawas firds wisdflakās juschanas — Deewu. Zilweks juht, ka Deews ir, tas wisaugstakais wifu walditajs Gars, kaut to ar sawahm azihm ari nepfehj redseht, neds ari ar sawahm meefigahm juschanahm apkert; zilweks tiz, ka ir Deews. Sawas garigās juschanas jeb firdi zilweks ir pahrelezinahts, ka Deews ir tas swehtais, kura preekschā ar grehkeem newar pastahweht un kam ari jadohd atbildeschana par dohmahm, wahrdeem un darbeem, un kas ween ir spehzigs, muhschigi swehtihht un aplaimohht. Bes tizibas naw bijusi un naw neweena tauta, bes tizibas ari naw bijis un naw neweens zilweks, lai buhtu nabags waj kehniusch, kalps waj kungs, wihrs waj feewa, firmgalwis waj jaunellis un behrns. Gan grehts to Deewa apstahfchanu war brihscheem aptumfchoht, bet atkal no jauna mohstahs, kamehr zilweks nomirfi. Firds apstahfchana zilweku speesch falihdsmatees ar Deewu, ko ar saweem grehkeem apfaitinajis. Ja atradis tahdu falihdsstahfchanohs ar Deewu pehz sawas atfifschanas mehra ar teem lihdssekeem, ko proht, tad zilweks tiz eeksch Deewu; tad Deews ir winam par patwehrumu, pee ka turedamees wisch pastahw un uswar wisleelakās behdās un flumjās un paschās nahwes isbailes un breefmās. Tiziba ir draudfiba ar Deewu. Bet schi draudfiba ar Deewu neteek pilnigi atrasta pa wifceem zeem, kurdš zilweks staiga wina mekledams, neds ar wifadeem lihdssekeem, ko zilweki mekledami sagrahbj, bet tiziba teek atrasta weenigi pa teem zeem un ar teem lihdssekeem, ko Deews pats parahdijis zaur Jesu Kristu, sawu dehlu, Deewa swehtōs wahrdōs. Mums ir ihstena un pilniga draudfiba ar Deewu eeksch Jesus Kristus, wina dehla; kristigā tiziba ir ta pilnigā un ihstena tiziba; zaur wina mehš paleekam par Deewa ihsteneem behrneem un muhschigahs dshwofschanas mantineekem. Kristigā tiziba, no Deewa wahrdeem smelta, mahza wisfkladrahi un pareist Deewa zeku; wina ir ta fkladrakā tiziba, bes kuras neweens newar tapt pee Deewa; kristigā tiziba ir tiziba preeksch wifahm tautahm; zaur kristigo tizibu ween jebkahda tauta war tilt pee pilnigas isglijhibas jeb kulturās. Kas kristigo tizibu aisteek un nizina, tas nizina un aisteek sawas tautas kulturu jeb isglijhibu.

Kristigā tiziba gan nepastahw eeksch snafchanas neds eeksch atfifschanas ween, bet wina ir dshwiba un dshwibas spehks eeksch Deewa mihslestibas. Bet kad neweens zilweks no fewis to ihsteno zeku pee Deewa newar wis atrast, tad ari kristigā tiziba buhs mahzama, lai atrohn to zeku pee Deewa un to dshwibu eeksch Deewa. Tapehz kristigahs tizibas mahziba buhs pirmā un swarigā mahzifchanas data kristigā tautas-ffolhā; schim dflakajam mahzibas pamatam ja-eet palihgā wifahm zitahm mahzibahm un mahzifchanahm kristigā tautas-ffolhā. Kristigahs tizibas mahzifchana tapehz ir pirmais un swarigakais usdewums kristigas tautas-ffolhas ffolhotajam; zaur wina ffolhotajs paleek par ihstenu meisteri sawā ffolhā, saweem ffolheneem par ihstenu garigu tehwu un ganu.

Kā tad nu ffolhotajs lai paleek saweem ffolheneem par kreetnu tizibas mahzitaju? Saprohtams, ka to neweens newar doht, kas pascham naw. Ja ffolhotajs grib tizibu behrneem mahziht, tad winam pascham waijaga buht tizigam wihram; ja grib behrneem rahdiht ihsto zeku us debesim, tad pascham pa scho zeku ir jastaigā; ja grib behrnu firdis stahdiht mihslestibu us Deewu, lai tee paliktu par Deewa behrneem eeksch Jesus Kristus, tad pascham jatur firdi schi mihslestiba un pascham waijaga buht Deewa behrnem un haudiht firdi to saldumu, kas nahf zaur tizibu eeksch Jesus Kristus. Bet ja to mahzis, ko pats netiz un netura, tad ffolhotajs behrneem, kas tahdu lekulibu ahtri nomana, buhs par samaitataju, kas tizibas dshfsteliti wina firdis apspeedihs. — Un kur tad lai smel tizibas mahzibu, ko behrneem eedohs? Ne no pascha dohmahm un juschanahm, ne no pascales gudribas mahzibahm, bet no Deewa swehteem wahrdeem, no Bihbeles. Tiziba un Deewa parahdifchanas smalki fa-eet kōhpā, un muhsu Swangelijuma — Lutera draudses nelahdas tizibas mahzibas neteek mahzitas, lai buhtu basnizās, lai buhtu kristigās ffolhas, bes ween tahdas, kas dibinajahs us Deewa fkladreem wahrdeem. Bet kad Bihbele ir leela gramata, kur dauds ir eekschā, kas behrneem wehl naw saprohtams, waj aridsan pawifam wehl naw jasin, tad ffolhotajam jasin, kas

witam no Deewa wahda bagatā krahjuma behrneem ja-issāla, prohti tas, kas wineem peenahkās un der. Stipreem waijaga stiprās barības, bet wahjeem waijag peena. Kad fšohlotajš behrnu dabu sapradams sīna to, kas wineem truhst, un to, kas wineem waijadstīgs, tad wīnšch išschkirdams un isdalidams pareiši, un wīnus stiprinādams pēwedihš no wahjības pēe stipruma, kamehr tee ari to stiprako barību warehš panest un peenemt.

Bihbele mahza no fwehteem notikumeem un Deewa darbeem, zaur ko Deewa walstība ir zehlfusees wīrs semes; mahza no fwehteem Deewa wihreem, zaur kureem Deews sawu walstību wairojis, un mahza no wīnu tizibas un fwehtas dšhwofchanas. Tā tad Deewa walstibat ir sawa wehsture; ja to nefaproht, tad ari no Deewa walstības nekā nefaproht. Tapehz bihbeles-stahsti ir tizibas mahzibas pamats un pirmajā dala. No bihbeles-stahsteem behrneem fšohlā jamahzahš, tā Deewa walstība nahkusi un tā wīnā fwehti jadšhwo. Bet bihbelei ir ne ween wehsturigs faturs, bet wīna ari dohd fwehtu mahzību. Zīf behrneem no tahš waijaga, ir fanemts katkisma gabalōs; tee behrneem kahrtigi jamahza un plaschaki ja-isskaidro. Tapehz ohtra tizibas mahzibas dala fšohlās ir katkisma mahziba. No katkisma behrneem jamahzahš pīnīgi kristīgā tiziba. Bet muhšu draudses lohzeekteem, ja tee grih dšhwi buht eelšch tizibas, jasmelahš tizibas pahrleezināschanahš un apstiprināschana no pašchas Bihbeles. Tapehz behrneem fšohlās jamahza, tā sapratīgi war bihbēli lasiht. Drefchā tizibas mahzibas dala tapehz buhs — bihbeles lasišchana un isskaidroschana. Beidsoht ikkatrai tizibai ir sawa draudses deewakalposchana, fur Deewu flawē un peeluhdi garīgās dseefmās. Fšohlās behrneem ari ja-cepasihstahš ar draudses garigahm dseefmahm, lai tahš deewakalposchana pareiši war walkahst basnizā un mahjās ar muti un ar firdi. — Ta buhs zetortā mahzibas dala.

Kristīgahš tizibas mahziba tautas-fšohlā dalahš 4 dalās:

- 1) Bihbeles-stahstu mahzischana.
- 2) Katkisma mahzischana.
- 3) Bihbeles lasišchana un isskaidroschana.
- 4) Dseefmu mahzischana.

Turpliktam pašneegstam kahdus padohmus par tizibas mahzibas metodi fšiniš tschetras mahzibas dalās.

Bahrinu un nabaga behrnu fšohla Jaunajā muischā, pēe Talseem.

„Laidet tohs behrnius un neleedseet teem pēe manim nahkt“, tā tas Kungs Jesus fāzija. Un pēhz fchi fwehtā padohma deewabihjigi wezaki audsina sawus behrnus un tohs wed us Deewa zekeem. Bet wīseem behrneem naw schilaimē pēeschkirta, — wīswairak bahrineem un fehrdeeneem, kam naw audsinatāja un pamahzitāja. Leelu-leelais gruhstums ir tahdeem pilsehtas-behrneem. Us semehm gahdā pagastš par gruhstdeenišcheem, teem dohdams maīši un apgehrbu, un apgahdadams fainneeku un aplohepeju. Wīfās leelās pilsehtās, tā Rihgā, Zelgawā, Reepajā u. t. j. pr. ir gan zelti bahrinu- un nabagu-nami, fur tahdus behrnus aplohpj, audsina un mahza. Bet wīši, kas pēe pilsehtahm peerakstīti, nedšhwo pilsehtās; daudš eet maīši un petru us semehm melleht. Kad tahdi pilsoni, kas us semehm dšhwo, nahš nabadšibā jeb behrneem maīšes pelnitajš un apgahdatajš nomiršt, kas tad lai wīnus apgahdā. Tas pagastš, fur wīni peemahjo, teem nepafneeds nekahdas pēepalihdšibas, un no tahš pilsehtas; fur peerakstīti, ari mas kas gaidams, jo ari pilsehtās nabagu un tahdu, kam waijaga palihdšibas, ir tīf daudš, tā nespehj wīfās luhgšchanas pēepildiht. Ja nu tahdi nabaga un bahrinu behrni no masahm deenahm tohp palaišti, tad drihs eemahzahš apfahret wasadamees un ubagodami — flinkumu, melohht, sagt, dšert un wīfadas zitas besdeewibas, un pēhz pēe meefas un dwehfeles aiseet pohstā. Daudš kristīgās dwehfeles, fšoh pohstu pēe behrneem redsedamas, eewehrojuschas muhšu weštātāja wahrdus: „Ko juhs weenam no fšheem maneem wīsmasakajeem brahleem darijuschī, to juhs man efat darijuschī“ (Mat. 25, 40.). Deewabihjigi

zilweki mellejuschī fchihš jaunahš dwehfeles no pohsta un nelaimes glahbt, preefch tahm nabagu-un bahrinu-namus zeldami, fur tahdus behrnus, kam naw tehwa, mahtes, — usnem, eh dina, apgehrbj, fšohlo un mahza.

Tahda bahrinu apgahdashana un fšohla ir ari Jaunajā muischā, kahdas pahri juhdes no Talseem, kas preefch wairak nekā 20 gadeem zelta no nelaiķa zeen. Sentenes fīrsta Kievena un daschu zitu deewabihjigu un schehlfirdigu lungu pēepalihdšibas. Nelaiķa fīrsts bijis fchihš fšohlas direktorijas preefchneeks un leelakais apgahdneeks. Wīnšch nomira Merza mehnefi un drihs pēhz tam ari wīna laulatā draudzene, kas ari no sawas pufes fchai fšohlai palihdšibu sneegufi. Schini fšohlā usnem nabaga pilsonu behrnus, kam tebws waj mahte miruschī jeb kuru wezaki nespehj par saweem behrneem gahdaht. Tur behrni dabu apgehrbu un pa-ehschanu, fšohlas mahzibas un gramatas; tohs mahza dahrsus kohpt un daschadus rohkās-darbus pastrahdaht. Leelakais pulks paleet fchai fšohlā, kamehr tohp eefwehtiti, un tad eet kahdā amatā waj eestahj kahdā deenestā. Schini fšohlā ir tagad 12 audseki: 10 puifeni un 2 meitenes. Schihš fšohlas direktorija išsludinajufi Septembera mehnefi gada-rehkinumus. 18⁸⁰/81. gadā tā preefch fchihš fšohlas eenehmufi 2728 rubl. 73 kap. un isdewufi 2781 rubl. 10 kap. Jau no dascheem gadeem wairak isdohts nekā eeneemts, tā tā tagad 221 rubl. 15 kap. parahdu.

Tahdus behrnus audsinahht, palaištohs un nomaldijuschohš atgreest un west us Deewa zekeem: tas naw wīš weegla leeta. Un tomehr ari fchim darbam naw truhkufi Deewa bagatā fwehtiba. Lai gan dasch no fšohlas atstahjis, atkal fahzis staigahht wezās grehku pēhdās, tad tomehr tas leelakais pulks Deewa wahrdū un wīfās zitas pēe laizigahš dšhwes derigahš mahzibahš tizigās firdiš paglabajis. Tee fšoh namu muhšcham gohdahš un tohs wīfus dahrgā peemirā turehš, kas pēepalihdsejuschī isglithtoht wīnu gara- un meefas spēklus.

Sirds un debefs.

(Bahrselts.)

Kad gadā atskatees,
Zīf sirds tew preezajahš;
Mas stundās lihgfmojees,
Bet daudšās fehrojahš.

Ja gadā atskatees,
Zīf deenas jaukas bij';
Mas faule rahdij'fees,
Daudš deenās leetus li'.

Ja debefs tīf daudš raud
Un isleij afaras,
Kamdeht tu, zilweks, gaud,
Kad flikti pa-eetahš?!

Wafšiku Janis.

Dahwana.

Breefch nodeguschēem Schagarē — no Zelgawas Latw. pilsehtas-draudses zaur mahzitaju Grafs lgu 19 rublu fanehma

H. S. W. Steffenhagen un dehts.

Barjstun], „Basnizās un fšohlas sinu“ 3. lasitajeem.

staksti „Basnizās un fšohlas sinu“ № 39.: „Wihlestibas darbs pēe teem us Sibiriju aisdšihsteem draudses lohzeekteem“ un № 41.: „Gw.-Lutera draudses Rihša- un Wakara-Sibirijā“ ir jalafa tahdā wihšē, tā 41. nummura minetais raksts ir ja-usluho tā eefahkums un 39. nummura raksts tā turpinajums. Pirmais no fšheem abeem raksteem runā par pilsehtas-draudsehm un ohtrais par draudsehm us semehm. Tā tad 41. nummura rakstam wairs newaijag apfohlitā „beiguma“. — Pēhz kahrtas 41. nummura rakstam waijadēja nahkt 39. nummura un 39. nummura rakstam 41. nummura. Luhdjam, tā zeen. lasitaji nēlaunotohs par fšoh pahrmainišchānu.

M i f i o n e s l a p a.

Wihlestibas darbs pēe teem us Sibiriju aisdšihsteem draudses lohzeekteem.

Mat. 9, 13.: Es ne-esmu nahzis tohs taisnohs aizinahht pēe atgreeschānahš no grehkeem, bet tohs grehzimeekus.

Wihlee mīšiones draugi! Wīnā lapā efam sinojuschī par tahm poselenijahm, kas dibinatas preefch teem noteefateem Lutera draudses lohzeekteem Wakara-Sibirijā. Schodeen mums ja-apmeklē tahš pose- lenijas Rihša-Sibirijā, Jeniseiskās gubernā, Minusinskās aprinki. Tē ir 3 fahdšchas, kas 8, 25 un 30 werstes zita no zitas atstatu:

Werknij-Sujetuka ar 397 Binneem un 390 Zgauneeem, Werknaja-Bulanka ar 468 Zgauneeem un Werknaja-Bulanka ar 785 Latweescheem un 92 Wahzeescheem; bet tee ne-apprezetee wihri të nedshwo, bet strahda dselsu-fabrikas un selta-masgatawäs un til pahnahf seemas-laita. Tahs poselenijas til 100 werstes no Pihnas rohbechahm, gar Sajan-kalnceem, jankä weeta eezeltas; gais ir we-feligis un mehrens; seme augliga un deriga til pat preeksch semes kohp-fchanas, ka preeksch lohpu audsinaschanas; tomehr fainneeku ar ihpa-fchi peederigahm mahjahm un druwahm të ir mas; Werknij-Sujetukä 78; Werknaja-Bulankä 118. No 1864.—1879. gadam Werknij-Sujetukä bij ihpafsch mahzitajs, kas dabuja sawu pahrtifschamu no Binneem-semes waldibas; bet 1878. gadä mahzitaja-nams aigahja ar uguni, ta ka mahzitajam bij ja-attahj; no ta laika Irkutskas mahzi-tajs no 1 1/2 tuhsst. werstu tahluma ifkatru gadu tahs poselenijas ap-melle uf 2 nedelam. Deewakalposchana pa swehtdeenahm teel notu-reta no skohlotajeem, kas Werknij-Sujetukä dabu pahrtifschamu no Binneem-semes waldibas; Werknaja- un Werknaja-Bulankä—no palih-dsibas-lahdes. Werknij-Sujetukä skohlas- un luhgschanas-nams kohpä ar mahzitaja-namu 1878. gadä nodedsis; jaunu usbuhweht, draudse gan buhtu labprahtiga un grib akmenus un kohkus peewest, bet wehl truhkst 1000 rubku naudas, ko draudse nespehji weena pati famest, ta ka skohla un deewakalposchana janotura kahda priwat-namä. Werknaja-Bulankä ir skohlas- un luhgschanas-nams ar ruhmi preeksch skohlotaja un waijadfigahm ehkham preeksch wirtschafstes; bet skohlas-nams ir til auffs, ka winsch ir no grunts japahrbuhwe, ko draudse ne-eespehji ar paschas spehku iswest. Ari Werknaja-Bulankä skohlas- un luhgschanas-nams ir japahrbuhwe, ko draudse pati ne-eespehji, un to naudu, ko palihdsibas-lahde preeksch tam allaidusi, skohlotajs, bes usraudschanas buhdams, ir istehreis preeksch lohpu stakteem, ko sawai wirtschafstei par labu ir usbuhwejis. — Beidscht wehl jastatahs uf teem nabaga laudihm, kas sawu noseegumu deht ir nosohditi uf zee-tuma-darbeem waj krohna dselsu-fabrikas, waj pee kalnu-rakshanas un selta-masgatawäs. Weeglaks liktenis wehl teem, kam jastrahda fabrikas, jo — ka raksta weens Binneem semneeks no Werknij-Sujetukas, kas 17 gadus Nikolajewskaja dselsu-fabrikä strahdajis — wineem teel wairak watas dohts, kad wini ustizigi un kreetni strahda. Bet jo gruhstaki ir teem, kas kalnäs waj selta-masgatawäs ir noschiti; teem jastrahda pa swehtdeenahm tapat, ka pa darba-deenahm, un no rihta lihds wakaram jastahw kohpä ar teem wiskaunakeem un apzeetinateem kaundaritajeem; tee darbi til gruhsti, ka ari teem siprakeem nezif gaddäs meefas weschiba un spirgums teel istehreti. Ta gahdaschana par wina dwehfelehm ari ir lohiti masa; jo tahs weetas wifas—dauds, kad war apmekleht weenreis par gadu mahzitajs, kas, ja wina walodas faproht, teem Deewa wahrdu pasludina un isdala sw. wakarinu, un teem, kas mahf lafht, dahwina kahdu Jauno Deribu waj dseeimu-grahmatu, waj teem, kas truhkumu zeesch, pasneeds kahdu masu nau-das-dahwanu.

Kad nu leel wehra, ka tee uf Sibiriju aisdshitee pa leelai datai ir tahdi, kas naw pilnigi apzeetinati kaundaritaji, bet kahda nedarba labad nosohditi, ko jaunibas deenas ne-apdohmadami un ahtra prahta padarijuschi, tad war peenemt, ka eeksch wineem wehl labas juhsmas rohnahs, kas wineem waretu palihdseht pee atgreeschanahs, ja tilai wineem ar mihlestibu nahktu palihga un to kwehlaino dakti waretu us-puhst; bet nu wineem jadschw, no tehwijas istumteem, stary jo nil-neem un apzeetinateem kaundaritajeem; ar taisneem un labeem zilwe-keem të muhscham nefateek; Deewa wahrdu, kas tehwa-semë wifseem if swehtdeenas mahjas un basniza atflan, të reti til dabu dsredeht; no wifas gohdigahs fadschwes, kas tehwa-semë ari teem wahjeem paleef par atspaidu un eerohtscheem pret wifu kaunu un usskubinaschamu uf wifu labu, atschkirti, tee bes grehku atshschanas paleef jo wairak ap-zeetinati un eenem firdis ruhktu garu pret wifu pasauli, it ka wineem buhtu nepareisi darihts; nihgunums, eenais, issamischana pilda wina firdis; to tuffschumu, kas wineem firdis rohnahs, tee melle aispildit ar meefas- un naudas-lahribahm, furahm pehdigi padohdahs. Bee-dserchanas grehks pee wineem breefmigi walda; leklam flahst, ka no teem uf Sibiriju noschiteem leelakä data ir wihreeschu kahrtas un dauds jauneem wihreem japaleef neprezeteem, tad waram fapraft, ka ari neschshibas grehkan jawairojahs. Ari tee skohlotaji, lurreem wiswairak zaur mahzitaju truhkumu un tahlumu ta dwehfele kohp-

schana ustizeta, sawu amatu, bes pahrbaudischanas-buhdami, ne-ap-lohpi ruhpiigi un laisch labprahst kahdu swehtdeenu garam, deewakal-poschamu neturedami; tad tee laudis eerohnahs bes Deewa wahrdeem istift un ari reti nahf pee deewakalposchanas, kad ta teel tureta. Tee jaunee eenahzeji nahf bes naudas un nespehji fewim apgahdaht lohpus, firus un eerohtschus preeksch semes apstrahdaschanas; tapeh; ta eet uf tahm selta-masgatawahm un fabrikahm, fur pa wasaras laiku lihds 200 rubku war nopelnit, kad duhschigi strahda; bet të mahzajs no teem zeeumneekem dsert, plihsteht un spehleht, un lamehr pahnahf uf sawu fahdschu, kas pehdejais grafitis ir istehrehts; preeksch seemas nefas ne-atleek, un teem jadohdahs uf fahdsibu un peekrahpschana; ziti, kaunedamees ar tuffschahm rohkahm pahnahft, pawada seemu aplahrt wasadamees un paleef ari par flepkawahm, un tad kriht gruhstaki fohda un teel noschiti uf zeeuma-darbeem. Tad nam jabrihnahs, ka tahm poselenijahm tahda nifna flawa fahkusi zeltees, ta ka waldiba jau daschlahrt prahta eenehmusees tahs preeksch Lutera draudses-lohzeekem ihpafchi eezeltahs fahdschas pawifam isahrdiht. Bet wina wisleela-kais pohst ir peedserchanas grehks; zaur brandwihnu wina eerdshwo-taju leelakä data ir til tahlu tikusch, ka wina të tapa aisdshiti; zaur brandwihnu wina ari të teel dsitakä pohsta un fohdiba.

Ka efam redsejuschi, aisdshichana uf Sibiriju naw wis ween gruhsta fohdiba, lai gan pilnigi nopelnita, bet wina ari mas ko palihdsi pee ihstinas atgreeschanahs un skubinaschanas uf dschwoschomas atjan-noschamu un pahrlaboschamu, bet paleef jo gruhsta zaur tam, ka zaur wina leelakä data paleef jo wairak apzeetinati un rakni, nespehdami panest tahs gruhstahs kahrdinaschanas, kas schai strahpei peelihp. Un tomehr tam Kungam Kristum firds eeschelohjajs ari par scheem pasu-duschchem stary wina brascheem; winsch grib winus melleht un pee se-wis atgreesht. Tas war til ween notift zaur tam, ka tas Ewangeli-jums wineem bagatigi teel sludinahts. Tas wineem trahkst; jo mah-zitaji turp no tahluma war tilai reti ween waj dimi reisas par gadu aibrault un ihju laiku tur palikt, weenu waj dimi nedetas, kas aiseet ar sw. wakara-ehdeena isdalischamu, laulajamo pahru falaulaschamu un behrnu eeswehtischamu; bet ifkatrai dwehfelei ihpafchi palak eet un wina melleht, ar wina truhkumeem un wainahw eepashtees, — to tas ihfais laiks nelauj, ihpafchi, kad tee mahzitaji wehl to walodu nefa-proht, p. pr. Werknaja-Bulankä, fur dschw lihds 800 Latweeschu, lihds schim wehl nekad naw bijis mahzitajs, kas proht latwifski runaht. Bet ari Deewa wahrdu mahzischana ween newar wifu padariht, ja teem uf Sibiriju aisdshiteem neteek pasneegts palihgs, ka teem buhtu eespehjams tahm kahrdinaschanaht preti stahweht un kahrtigu dschwoschamu eefahft, un teem truhkuma labad nebuhtu ja-eet melleht maifes pelnischana fabrikas un selta-masgatawäs, zaur ko wina teel skubinati uf aplahrt wasaschanohs un lihderibu. Palihdsibas-lahde gan dauds ir padarijusi; jo wina ir skohlas- un luhgschanas-namus no jauna usbuhwejusi waj pahrtaijusi; wina ustara skohlotajus, un pasneeds teem mahzitajeem, kas Sibirijas pilsehtas dschw, naudas-palihdsibu, ka war tahs poselenijas apmekleht; wairak wina lihds schim naw eespeh-jusi. Tur tad mihlestibas darbam, kas Kristus wahrda melle tohs pasuduschohs, wehl ir leels darbs ja-isdara un Kristus mihlestibai naw japeekuhst, lamehr naw to panahkusi — pirmä kahrtä, ka wifseem jau-neem atnahzejeem teel palihdsiba pasneegta, ka war kahrtigu un jaunu dschwibu eefahft ar gohdigu maifes pelnischamu; ohtra kahrtä, ka tais fahdschas teel eezelti mahzitaji, kas ihpafcha lauschu waloda runadami, winus war ganit uf Deewa wahrdu ganibahm; trescha kahrtä, ka skohlotaju amata teel eezelti ne no paschu kaundaritaju kahrtas, bet deewabihjigi wihri, kas skohlotaju seminarija ir audsinati, un zetorta kahrtä, ka no gohdigako draudses lohzeeku skaitta teel eezelti tizigi wihri par wezajeem jeb pehrmindereem, kas kohpä ar mahzitaju ruhpe-jahs par kahrtigu dschwoschamu, ka mahjas laudis gohdigi, schkilsti un fahrtigi dschw, behrni kreetni un pareisi teel audsinati un skohli-nati. Tad ar Deewa palihgu tahs poselenijas, kas tagad ir wifa kauna perekti, waretu palikt par meera un taisnibas dschwolleem, fur Lutera draudses un tizibas wahrds, kas zaur winahm smirdohst pali-zis, taptu pagohdinahts! Pee tam, ka tas waretu notift, lai palihdsi mums Tas, kas ir nahzis aizinaht pee atgreeschanahs no grehkeem tohs grehzineekus. Amen.